ఫస్ట్ కేస్

శ్రీమతి బీనాదేవి

"ఆనందరావుకేం తక్కువ?" అని ఆనందరావే అడిగే పరిస్థితిలో వున్నాడు. తల్లికడుపులో పిల్లలా అతనికేవీఁ తక్కువ లేదు. అన్నీ ఎక్కువగానే వున్నాయి. అతనికి డబ్బెక్కువ. అందం ఎక్కువ. ఆరోగ్యం ఎక్కువ. చదువుమాత్రం ఎంబీబియస్సు కెక్కువ కాదు.

ఎం బీ బి యెస్సు ఆఖరిపరీక్ష మొన్ననే పేసైన తను జీవితంలో చాలా సాధించినట్టు ఫీలయ్యేడు. సర్జరీలో గోల్డుమెడల్ కొట్టేసేడు. ఐదేళ్లూ టెన్నిస్సులో ఫస్టుప్రైజు కొట్టేసేడు. అనసూయ హృదయం కొట్టేసేడు. ఒకనాడు ఆలస్యంగా సెర్వుచేసినందుకు హాస్టలు సెర్వర్ని కొట్టేసేడు.

అంచేత అతను నాకేం తక్కువని తన్ని తను నిందించుకోవడం తప్పుకాదు. మనిషికొక్కవలసినవన్నీ అతనికున్నాయి. అతని సూట్లు టెర్లిన్వి. అతని సిగరెట్లు ఇంగ్లీషువి. అతని కారు ఫ్రెంచిది. అతని వూహలు అమెరికన్వి.

అతనితల్లి సాధ్వి. భక్తురాలు. అతని తండ్రి ధనవంతుడు. పారిశ్రామికవేత్త. అతనిపేరు జగపతి. ఎముకలు గుండచేసే మిల్లు దగ్గర్నుంచి, కాలిస్తే కేన్సరొచ్చే సిగరెట్లు తయారుచేసే ఫ్యాక్టరీవరకు, అతనికనేకరకాల కంపెనీలున్నాయి. కేన్సరు మందులగాయతు కురుపు లాయింటుమెంటు వరకు తయారుచేసే మందులఫ్యాక్టరీ పెడదామని అతని కోరిక. అతనికి, అమెరికన్ కారుతోసహా ఆరు కార్లున్నాయి. వేసవికి ఊటీలో బంగళా, సిమ్లాలో కాటేజీ వున్నాయి. అతని స్నేహితుల్లో మూడు లక్షలకు తక్కువున్నవాడు ముష్టివెధవతో సమానం. ఒక్క ఇండియన్ కారే వున్నవాడింకా హీనం. రాజకీయ రంగంలోనూ, యితర రంగాల్లోనూ వున్నవాళ్లని చాలామందిని అతనికి తెలుసు. తెలిసినంతమందినీ ఉపయోగించుకోవడం అతనికి బాగా తెలుసు. సోషలిస్టు మొదలు, స్వతంత్రపార్టీవరకు అనేక పార్టీల నాయకులు అతనింట్లోనే బసచేస్తారు. వాళ్లతన్ని స్నేహితుడుగా, మంచి హోస్టుగా చూస్తారు. అతనుమాత్రం వాళ్లని నేటినాయకులుగానో, రేపటి నాయకులుగానో మాత్రం చూడగలుగుతాడు.

ఊరికి బోలెడుదూరంలో వున్నతనిల్లు స్వర్గంనుంచి జారిపోయిన మనోహరహర్మ్యంలా వుంటుంది. దాని ఆవరణలో రెండు టెన్నిసుకోర్టులున్నాయి. ఒక స్విమ్మింగ్పూలుంది. స్విమ్మింగు పూల్లో నీలాలు పాదిగేరా అన్నంత నీలిగా వుంటాయి దాన్లో నీళ్లు. ఆ యింట్లో 16 ఎం. ఎం. థియేటరుంది. ప్రసిద్ధికెక్కిన శిల్పసుందరులెందరో ప్రోవొకేటివ్గా, బట్టలు జారవిడుస్తూ, ఆ యింట్లో అన్నిమూలల్లో నిలబడుంటారు. నళినీ చౌదరీవేసి,యీమధ్యనే పదివేలకమ్మిన తైలవర్ణచిత్రం "బిక్షుకి" సెంట్రల్హాల్లో ఎదురు గోడకి వేలాడుతూ వుంటుంది (సర్రియలిస్టిక్ పెయింటింగవటం వల్ల అది బిక్షుకో, బర్మాషెల్పంపో ఎవరికీ తెలియదు). ఆ యింటి ఆవరణలో మర్యాదకు భంగం లేనంతదూరంలో గెస్టులకి రోజ్ కాటేజుంది. ఆ యింటి ఆరో అంతస్తు మీంచిచూస్తే, ఆ యింటి చుట్టూవున్న లాన్ పచ్చ తివాసీలాగా, ఆ లాన్లో కుండీల్లోవున్న పూలమొక్కలు ఆ తివాసీలోని పూలలాగా కనిపిస్తాయి. అదేఅంతస్తునుండి దూరంగా చూస్తే, చాలాదూరంగా, చివికిపోయిన చిన్న గుల్లగడ్డిమేట్లలా గుడిసెలూ, వాటిముందు తోకలమీద నడుస్తున్న నల్లపురుగుల్లా కూలీలు కన్పిస్తారు.

ఆ యింట్లో షర్బతు మొదలు, షాంపేను వరకూ అన్నిరకాల పానీయాలు రిఫ్రెజిరేటర్లలో వుంటాయి. ఆక్స్ టంగ్ (Ox tongue) మొదలు అల్లం మురబ్బావరకు అన్నీ టిన్నుల్లో వుంటాయి. అవి తాగడానికీ తిండానికీ చాలామందొస్తారు. సినీమా స్టార్లు నారాయణ్రావూ అనసూయా ఆ వూరొచ్చినప్పుడా యింట్లోనే బసచేస్తారు. చాలామంది అధికార్లుకూడా ఆ యింటికొచ్చి పోతుంటారు. "కలకటేరు మా యింటి కుక్కేననుకో" అని ఆ యింటి తోటమాలి గొప్ప చెప్పుకుంటూ వుంటాడు.

ఆ యింటికి రానివాళ్లు అడుక్కుతినేవాళ్లూ, ఒళ్లమ్ముకునే వాళ్లూమాత్రమే.

* * *

ఆనందరావు యిటుపైనేంచేయాలి? అతను ప్రాక్టీసు పెడితే డబ్బుకీ, రిచ్పేషెంట్లకీ కొదవుండదు. అభినేత్రి అనసూయ తన ఆస్త్మాకి అతన్దగ్గరే మందు పుచ్చుకుంటుంది. హీరో నారాయణ్రావు అతన్దగ్గరే ప్రగ్నేస్టెక్టమీ చేయించుకుంటాడు.

"ఒకడి పేగులుకోసి, మరోడి కురుపులు కడిగితే నెలయ్యేసరికి మహావస్తే ముష్టి మూడువేలు! అమెరికా వెళ్లి ఫార్మకోపియా ఎమ్. డీ. అయి తిరిగొచ్చి మందులఫ్యాక్టరీపెడితే, ఆర్నెల్ల కార్లక్షలార్జించొచ్చు." యిది జగపతి అభిప్రాయం.

తన ముందు జీవితం గురించి ఆనందరావింకా ఆలోచించ లేదు. మందులకంపెనీ పెట్టినా, ప్రాక్టీసు పెట్టినా, అతనెలాంటి వాడవుతాడన్న ప్రశ్నకి సమాధానం సులువుగా దొరకదు.అత నెలాంటివాడన్న ప్రశ్నకి సమాధానం బహుశా అతనే చెప్ప లేడేమో! అతనతి మంచివాడన్నా కావచ్చు. అతి చెడ్డవాడన్నా కావచ్చు. అతన్లో చెడ్డతనముంటే అది యీవేళ వరకూ బైట పళ్లేదు. అతని మంచితనానికి మాత్రం కొన్ని నిదర్శనాలున్నాయి. ఇచ్చిన అప్పు తీర్చమని అతనెప్పుడూ అడగడు. పక్కనెవరున్నా తన కార్లో లిఫ్టిస్తాడు. తోడున్న వాళ్లెవరినైనాసరే తన్తో సినిమాలకి, హోటళ్లకి తీసుకుపోతాడు. మంచివాళ్ల లిష్టులోనే స్నేహితులతన్ని వేస్తారు.

అతన్లోని మంచిచెడ్డలకు భీకర సంఘర్షణెప్పుడూ జరగ లేదు. అతని జీవిత మంతవరకూ కరగనికలలా ప్రశాంతంగా జరిగిపోయింది. అతని జీవితపు బాట టెక్నికలరుది. ఫోంరబ్బరుది. దాంట్లో కళ్లల్లో గుచ్చుకునే ముళ్లూ, కాళ్ల బద్దలు కొట్టే రాళ్లూలేవు. అతనికి జీవితమంటే, ఒంటరికాంక్రీటు రోడ్డు మీద, రంగువెన్నెల్లో, అమెరికన్కార్లో, ప్రియురాల్తో ప్రయాణం లాంటిది. అంచేతతనికి సౌదమెరికన్ కుట్ర ల్లగాయతూ, నార్తమెరికన్ కేన్‌కేన్ వరకూ చాలా తెలిసినా, తన దేశంగురించే తనకి సమంగా తెలీదు.

పేదరికం, దరిద్రం, ఆకలి అనే పదాలకి అతని నిఘంటు వులో స్థానంలేదు. అతనెక్కడి కెళ్లినా కార్లో వెళతాడు. అతను వెళ్లే యిళ్లకి సెంట్రల్ జైలు గోడల్లాంటి ఎత్తైన రాతి కాంపౌండు గోడలుంటాయి. ఆ యిళ్లలో జూలులేని సింహాల్లాంటి ఆల్సేషియన్లుంటాయి. ఆకాశంలో వేలాడుతున్నట్లుండే పోర్టికో లుంటాయి.

ఐనా అతనెప్పుడూ బీదరికం చూళ్లేదనడానికి వీల్లేదు. ఒకనాడు ట్రాఫిక్ జామ్‌లో చిక్కుకు పోయినప్పుడు, తన షెవర్లెట్ రేర్ వ్యూ మిరర్లో అతనిక్కనిపించింది, ఏడుస్తున్న పిల్ల నోట్లో ఎండిన రొమ్ము కుక్కుతున్న ఒక ముష్టితల్లి.

మరోనాడు సూపర్ మార్కెట్ దగ్గరదిగి తన ఎర్ర స్పోర్ట్సు కారు తలుపువేస్తున్నప్పుడు ఫ్రంటు మడ్‌గార్డులో కనిపించేడో మొహం చిరిగిన ముష్టివాడు.

కాని వీళ్లెవరూ అతన్ని బాధపెట్టలేదు. దేశం సుభిక్షం. కష్టపడే వాళ్లందరికీ తిండుంది. వళ్లువంచని వాళ్లే అడుక్కో డానికీ, దార్లు కాయడానికీ సిద్ధపడతారు. మహాకావలిస్తే మరికొన్ని ఫ్యాక్టరీలు పెట్టిస్తేచాలు——దరిద్రం జోలికట్టుకుని పాకిస్తానో, చైనానో పారిపోతుంది. ఇవీ అతని అభిప్రాయాలు.

అతను కళ్లారా ఒక్కనాడుమాత్రం దరిద్రాన్నీ, దరిద్రుల్నీ చూశాడు. అవేళతని నాలుగో పుట్టినరోజు. ఆవేళ, అముందూ జగపతిగారు వూళ్లోలేరు. అంచేత జగపతి భార్య పార్వతి చొరవ చేసి బీదలకి సంతర్పణేర్పాటు చేసింది. సంతర్పణమధ్యలో, మండు టెండలో తిరిగొచ్చేడు జగపతి. పోర్టికోలో, కన్నతల్లిలా నిండుగా నవ్వుతూ, మెరుస్తున్న కళ్లతో పార్వతి నిలబడుంది. ఆమెపక్కనే నిలబడిన ఆనందరావు, చిదిగిన అస్తిపంజరాలకు తోలు తొడిగినట్టున్న యిద్దరు ముష్టిపిల్లలు, దేవుడో దెయ్యమోవచ్చి తమ ముందున్న అన్నం లాక్కుపోతారేమోనన్నట్టు ఆత్రంగా అన్నం తింటుండడం చూస్తున్నాడు. ఆ ముష్టిపిల్లల పక్కనున్న ఆనందరావు, తోడేళ్లపక్కనున్న బొచ్చుకుక్క పిల్లలాగ జాలిగానూ, పార్వతి కళ్లల్లో వెలుగు–చీకటిరాత్రి పులి కళ్లలో మెరుపులాగ భయంకరంగానూ జగపతికి కనిపించేయి. దేశంలో ఆకలంతా తమ కడుపుల్లోనే వున్నట్లు, ఆయాస పడేంత తొందరగా అన్నం తింటున్న కాంపౌండులోని ముష్టి వాళ్లు, అతని కళ్లకి మైక్రోస్కోపులోని జబ్బు పురుగుల్లా కనిపించేరు.

ఆ సంఘటన జగపతికి నచ్చలేదు. అని అతనెవ్వరితోను అన్లేదు. కాని మళ్లీ అటువంటి సంఘటనలు పీడకలల్లా తిరిగి రాకుండా కొన్ని కట్టుదిట్టాలతను చేసేడు. పార్వతిని భక్తి మార్గంలో పెట్టేసేడు. ఆనందరావుని కిండర్ గార్డెన్ స్కూల్లో పెట్టేసేడు. అంద్రాసిన భగవద్గీత వ్యాఖ్యలూ పార్వతికి కొన్నాడు. అన్నిరకాల బొమ్మల పుస్తకాలూ ఆనందరావుకి కొన్నాడు.

కిండర్‌గార్డెన్ స్కూలుతరవాత కాన్వెంటులో చదివేడానంద రావు. కాన్వెంటొదిలేసరికి ఆనందరావు చేతికి సిగరెట్టొచ్చింది. నోటికి బూతుల్తోసహా ఇంగ్లీషు క్షుణ్ణంగా వచ్చింది. తన హక్కులకోసం పోరాడ్డం కూడా వచ్చింది. ఆనందరావు ''లిటిల్ జంటిల్మన్'' అవుతున్నందుకు జగపతి ఆనందించేడు.

* * *

పరీక్షలయ్యేక ఆనందరావు తన స్నేహితుడు రాజుతోసహా తనింటికొచ్చేడు. రాజతని క్లాస్‌మేటూ, రూమ్మేటూ కూడా. అతనికి ముప్ఫై ఎకరాల భూముంది. యశోదనబడే మంచి తల్లుంది. మంచివాళ్లుగాని, చెడ్డవాళ్లుగాని, అన్నదమ్ములూ, అక్కచెల్లెళ్లూ లేరు. అతన్నాన్న పోయి ఎన్నాళ్లో ఐంది. అతన్ది ఒక పట్టణానికి దగ్గరున్న ఒక పల్లె.

వారంరోజులున్నాక ఆనందరావుని తనూరాహ్వానించేడు రాజు. యశోద మళ్లీ పెళ్లి చేసుకునే వుద్దేశంలో లేదనీ, పెళ్లీడు ఆడపిల్లలెవరూ వాళ్లింట్లోలేరని యుక్తిగా తెలుసుకొని మరీ సమ్మతించాడు జగపతి ఆనందరావు వెళ్లడానికి.

రాజుగా రూరొచ్చేక తను ప్రపంచంలో చూడవలసింది చాలా వుందనిపించిందానందరావుకి. అలసిపోయిన మనసుకి చల్లగాలిలా కన్పించిందాపల్లె. కొత్తకోడళ్లలా ఉత్సాహంగా గంతులువేసే బిగువురవికెల ఆడకూలీలతనికి సంతోషం కలిగించేరు. అస్త మిస్తున్న చంద్రుడిక్కనిపించకుండా, పూలతోటనడుంచుట్టూ చెయ్యిచేర్చి, నిద్రపోతున్న ప్రియురాల్లావున్న ఏరు అతని పల్చని ఎముకల్లో కోరిక రేకెత్తించింది. తలంటుపోసుకున్న శ్రావణ మాసం నోముల పెళ్లికూతుళ్లలా వున్న కొబ్బరిచెట్లు అతనిలో కళాతృష్ణ పెంచాయి.

ఏతాంతొక్కుతున్ననాయుడి తడిసిననల్లశరీరంలోసూర్యుణ్ణి చూసినప్పుడూ, ఏతాంకింద, చీర మోకాళ్లమీదకెగ్గట్టి కుడి చేత్తో గూనవేస్తున్న పిల్ల ఎడంచేత్తో తుడుచుకుంటున్న నుదుటి నీటి ముత్యాలు చూసినప్పుడల్లా అతనికి చిత్రకారుడ నవాలనిపించింది.

*   *   *

రాజింటినుండి కాలవొడ్డునే నడుస్తే నాలుగు ఫర్లాంగుల్లో పల్లె తగుల్తుంది. పల్లెనిదాటి మరో నాలుగు ఫర్లాంగులు వెళ్తే రాజుగారి తోట వస్తుంది.

ఆ వూరొచ్చిన నాలుగోనాడు సాయంత్రం సినీమాలో హీరోతండ్రిలా ఉలు శాలువా కప్పుకొని, ''చలేస్తుంది బాబూ'' అంటూ లాన్లో ప్లాస్టిక్ కుర్చీలో కూర్చున్నాడు రాజు. అతని కెదురుగా యశోదా, పక్కగా ఆనందరావూ రెండు కుర్చీల్లో కూర్చున్నారు.

శీతాకాలం సాయంత్రం ఎండ వెచ్చగా ఉలురగ్గులా వుంది. పక్కనే వున్నాగచెట్టు నుండి రాలేపువ్వులు ఎండలో బంగారు పువ్వుల్లా వున్నాయి. ఎండ ఎర్రరంగులో, పంటబరువుకి వోరగా వాలిన చేలు బంగారం కాసి, దాని బరువుకి ఒరిగి పోయినట్టున్నాయి. ఎక్కణ్నించో ఆవుపెయ్యొకటి పరుగెత్తుకొచ్చి మెడగోకమన్నట్టు యశోదదగ్గర కెళ్లి మెడ చాపింది. యశోద దానిమెడ గోకుతూ వుంటే, ఏపాపమూ ఎరగని పసిపిల్ల కళ్లల్లా దానికళ్లు నిండుగా, నిర్మలంగా, అమాయకంగా, నీరూరుతూ మెరిసేయి.

దేవుఁడు సృష్టించిన యీ ప్రపంచంలో లోటేలేనట్టుందంతా. యీలోగా ఎనిమిదేళ్ల పిల్లొకర్తె వచ్చి యశోదపక్కన నిలబడింది. దూరంనుండి చూస్తే తడిసిన కాకిపిల్లలా అసహ్యంగా వుంది. సంవత్సరాలు తపస్సుచేసి పెంచిన బైరాగి జడల్లా ఆ పిల్లజుట్టు ఎక్కడికక్కడ పెనవేసుకు పోయింది. జుట్టు మొహంచుట్టూ కప్పెయ్యడంవల్ల భయంతో కన్నంలోంచి చూస్తున్న ఎలక మొహంలా ఆ పిల్లమొహం బెదురుతున్న కళ్లతో వుంది. ఐనా అర్థంకానాకర్షణతో ఆ పిల్ల పొలంగట్టునపూసి వాడిపోతున్న పిచ్చి పువ్వులా, బాధకలిగించే అందంతో కూడుకొనుంది. ఆమెపక్కనే తేనెరంగు పట్టుచీర కట్టుకొని నిలబడున్న యశోద మొహం, తేనెరంగు గ్లాస్‌ఫ్లవర్‌వేజులో గుచ్చిన వాడబోతున్న గులాబీ పువ్వులా వుంది.

ఆర్రోజులై అన్నం మొహం ఎరగనట్టుందా పిల్ల. ''డిస్టింక్ట్లీ ఏన్ ఎడ్వాన్స్‌డ్ కేస్ అఫ్ మాల్ న్యూట్రిషన్.'' (Distinctly an advanced case of mal-nutrition) అనుకున్నాడానందరావాపిల్లని చూడగానే.

''ఎందుకొచ్చేవ్?'' అని యశోదాపిల్లని ప్రశ్నించి, ''మా తోటమాలీ కూతురు'' అని ఎపోలెజిటిక్‌గా ఆనందరావ్వేపు తిరిగి అంది.

''మా సెల్లికి జబ్బు సేసీసింది'' అని, ఎవరైనా ఏమైనా అడుగుతారేమోనని ఆశించినట్టూరుకుంది ఆ పిల్ల. ఎవరూ ఏమీ అడుగలేదు. అంచేతాపిల్లే అంది ''అబ్బాయిగోర్నోపాలి అంపమన్నాది మాయమ్మ'' అని.

అబ్బాయిగారి వేపు చూసింది అమ్మ. ''నాకొళ్లు బాగాలేదు బాబూ'' అన్నాడబ్బాయిగారు, అమెరికాకైనా తనప్పుడు రాలేనన్నట్టు మొహంపెట్టి.

రాజువైపు చూశాడానందరావు. అతను కాళ్లు రెండూ ఎదురుగా టీపాయ్‌మీద పెట్టుక్కూర్చున్నాడు. అతను టైట్‌గా వున్న తెల్ల టెర్లిన్ పేంటు, షర్టులో, కాస్త పెద్దసైజు పార తొడుక్కున్న నాగుపాములా వున్నాడు. అతని కాళ్లకున్న ఎంబాసిడర్ జోడు అడుగు, తెరచిన మొసలినోర్లా వుంది.

''నే వెళ్తా'' అన్నాడానందరావు.

''నువ్వా?'' తల్లీ, పిల్లడూ ఒక్కసారాశ్చర్యపోయేరు.

''ఏం?'' అన్నాడానందరావు రాజువైపు తిరిగి. ''ఏమో!'' చెప్పలేదు రాజు.

''బేగిరా బాబూ!'' తొందరచేసింది పిల్ల.

''మీచెల్లి కేవిఁటి జబ్బు?'' అనడిగేడానందరావు.

''వోరం రోజులై ఒకటే యిరేసినాలు. ఆశారిగోరు మందియ్యడం మానీసినారీపొద్దు'' అందా పిల్ల.

తనకు తోచిన మందులు జేబులో వేసుకొని బైల్దేరేడానందరావు. తోవలో నడుస్తున్నంతసేపూ ఎంతో ఆతృతపడ్డాడు. ఇది తన ఫస్ట్‌కేస్. యిది ఫెయిలవడానికి వీల్లేదు.

సూర్యాస్తమయమయ్యే సమయానికి పాముల్చేరిన పులిగుహలావున్న తోట చేరారు వాళ్లిద్దరూ. రకరకాల శృతుల్లో ఏడుస్తున్న పురుగుల్తో ఆ తోట చూడ్డానికి భయంకరంగా వుంటుంది. అది పట్టపగలే చావులా చల్లగా, చీకటిలా నల్లగా వుంటుంది. ఆ తోటలో దట్టంగా పెరిగిన చెట్లన్నీ చేతుల్లా వున్న తమ కొమ్మలడ్డంగా చాపి ఎండనంతా ఆపేస్తున్నట్టున్నాయి. చెట్లకి దొరక్కుండా కిందకు జారిన ఎండ, అక్కడా అక్కడా పచ్చగా మచ్చల్లా పడటంవల్ల, ముడుచుకు పడుకున్న మచ్చల పాములా వుంటుందాతోట పగటిపూట. ఇసక రేణువైనా కన్పించకుండా, పచ్చని పిచ్చిమొక్కలు పెరగడంవల్ల, నాచుతో కుళ్లిపోతున్న మొసళ్ల చెరువులా వుంటుందితర సమయాల్లో. ఆ తోటలో ఒకవార ముసలిమఱ్ఱిచెట్టుంది. దాని మాను వానకోసేసిన పాడు కోట బురుజులా వుంది. వేలాడుతున్న దాని వూడలు రాక్షసులారేసిన చింకిగుడ్డల్లా వున్నాయి. ఆ మఱ్ఱిపక్కనే విరిగిన అగ్గిపుల్లల్తో చేసినట్టున్న ఒక పూరిగుడిసుంది. దాన్ని ఎన్నిసార్లు చూసినా, ఎంతసేపు చూసినా, పుస్తె అమ్ముకున్న పునిస్త్రీ మెడలో పసుపుకొమ్ముని చూసినట్టు బాధగానే వుంటుంది.

ఎంతవంగినా, ఆ గుడిసెలోకి వెళ్లినప్పుడానందరావు తలకి చిన్న దెబ్బ తగిలింది. విరిగిన తడకల్తోటే, చిరిగిన తాటాకు

లోత్తటీ చేసినట్టున్న ఆ గుడిసెలో కెళ్ళగానే, తనేదో మోసంచేసినట్టు ఫీలయ్యే డానందరావు. ఇంత దరిద్రం, ఇంత మంచిగా క్షనిపించే తన ప్రపంచంలోనే వుంటుందని అతనూహించలేక పోయేడు. చచ్చిన పాముల్లా, ఒక తడకకి రెండు ఏరంగువో తెలీని చింకిగుడ్డలు వేలాడుతున్నాయి. అస్తికలేరిన్నాడు కడిగేసిన శ్మశానంలాంటి కడిగిన పొయ్యి పక్కని రెండు బోర్లించిన కుండలుమాత్రం ఒకవార వున్నాయి. ఆ ఒంటిగదిలో మూలనున్న కిరసనాయిలు బుడ్డి నీరసపుకాంతి ఎర్రచీకటిలా వుంది. దీపం గాలికి కదిలినపుడల్లా చీకటి చలికి ఏణికినట్టుంటుంది.

ఒకమూల తాళ్ళుతెగిన నులక కుక్కిమంచంలో విరిగిన బొమ్మలాంటి ఒక ఆరేళ్లపిల్ల పడుకొనుంది. ఆరేళ్లు కేవలం వాయు భక్షణం మాత్రం చేసినట్టుంది. ఏ క్షణాన్న తోలు చీల్చుకొని ఎముకలు బైటకొచ్చేస్తాయోనన్నట్లు ప్రతిజాయింటు దగ్గరా ఎముకలు సూదిగా కన్పిస్తున్నాయి. చేపల్లాంటి ఆ పిల్లకళ్ళు తెరచివుండటంవల్ల చచ్చితేలిన ఎర్రచేపల్లా వున్నాయి, కిరసనాయిలు బుడ్డీ ఎర్రకాంతిలో. పిల్ల కన్నూముక్కూ తీరుగా వున్నా, ఆ పరిసరాల్లో పాడుగోడమీద పుట్టిన పువ్వులమొక్కలా చూడ్డానికి బాధగావుంది. ముష్టిదానిముక్కున ముత్యపు ముక్కుపుడకలా పరిసరాలకు సరిపడకుండా, మంచం పక్కనే తెల్లగా తోమిన ఇత్తడి బిందొకటి వుంది. ఆ బిందె ఆ పిల్లతల్లి తెచ్చుకున్న అరణమేమోనన్న ఆలోచనరాగానే ఆనందరావుకి గుండె ఒక్కసారి ఆగినట్లైంది. ఆ బిందెపట్టుకొని కాపురానికొచ్చినప్పుడామెకున్న ఆశలు.......

నశించిపోతున్నాశలా మంచం వారనే ఆ పిల్ల తల్లి నిల్చొనుంది. ఆమె కెన్నేళ్ళుంటాయి? ఎన్నున్నా నూరేళ్ళూ నిండిపోయినట్టుంది.

ఆలస్యం చెయ్యకుండా తననితాను పరిచయం చేసుకొని వెంటనే పరీక్ష ప్రారంభించే డానందరావు. పేషంటు వళ్లు బ్రతికుండగానే కాలిపోతున్నట్టు అతివేడిగా వుంది. పరీక్ష చేస్తున్నప్పుడు బలవంతంగా పక్కకి ఒత్తిగించినప్పుడాపిల్ల, పామునోట పడ్డ కప్పపిల్ల చివరి మూలుగులా మూలిగింది.

తన పరీక్షవల్లా, తల్లిచెప్పిన దానివల్లా, పిల్లకి నెల్లాళ్లై టైఫాయిడనీ, వారంరోజులై డయేరియా కాంప్లికేషననీ గ్రహించేడానందరావు. అదివరకు ఆ పిల్లకి ఆయుర్వేదం చేసినాచారి, ఆ పిల్లకి ఐదురోజులై ఎటువంటి ఆహారం పెట్టనివ్వలేదుట.

పిల్ల జబ్బువల్ల కాకపోయినా, ఆకలికి చచ్చిపోయేట్టుంది. ఆ అమ్మాయికి వెంటనే పుష్టికరమైన ఆహారం యివ్వాలి.

"హార్లిక్సుగానీ,వోవల్టీనుగానీ, గ్లూకోజుగానీవున్నాయా?" అని ఆ పిల్లతల్లి నడగడానికి నోర్రాలేదానందరావుకి. ఏమనాలో తెలీక "పిల్ల తండ్రేడీ?" అన్నాడు.

"జైల్లో బడేసినారు" అందామె.

"జైల్లోనా?" ఆశ్చర్య పడ్డాడానందరావు.

కథ మామూల్దే. ఆ పిల్లతండ్రి ఐదు రోజులక్రిందట రిక్షా తొక్కడానికి పట్నం పోయేట్ట. రాత్రీపగులూ తొక్కి మూడ్రోజుల్లో పిల్ల మందుకి డబ్బు పట్టుకొస్తానని వెళ్లేట్ట. ఒక రాత్రీ, ఒక పగలూ తొక్కేక, మరితొక్కలేక పాతలవాటు ప్రకారం సారా తాగేట్ట. తాగి పట్టుబడితే కేసుపెట్టేర్ట.

"జరీమానా కట్టనేకపోతే జైలుక్కేసినారు, రెండోరాలు" ముగించిందామె.

"పిల్లకేదేనా అర్జెంటుగా తిండానికివ్వాలి. ఏమైనా వుందా?" అపరాధం చేసినవాడిలా అడిగాడు.

"బిందెలో నీల్లూ, బొందిలో పేనాలుతప్ప నాకాడేటేన్నవు" అంటూ, బిందెలో నీళ్ళున్నాయన్న తన మాట నమ్మమన్నట్టు, బిందెమూతతీసి గ్లాసుతో నీళ్ల ముంచి తీసిందామె. కన్నీళ్లలా స్వచ్ఛంగావున్నాయి బిందెలో నీళ్ళు. కాని కొంచెమే వున్నాయి. వీళ్లక్కడుపునిండా కన్నీళ్లుకూడా వుండవా అన్పించిందానందరావుకి ఆమె ఏడవక పోవడం చూసి.

"యింకేమీలేదా?" అర్థంలేని ప్రశ్నేసాడు.

"కొంపలో గిద్దెడు గింజలుంటే నిన్ను సంపుకుతిన్నంతొట్టు" అంటూ ప్రారంభించిందామె తన కథ. జబ్బుపిల్లనొదిలేసి తను కూలికి పోలేదట. మొగుడు చూస్తే జైల్లో కూర్చున్నాట్ట. వాళ్లకి రెక్కాడినా, పూర్తిగా డొక్కాడదట. ఐదురోజులై ఆ జబ్బుపిల్లా,ఆ పిల్లతల్లీ ఏమీ తిన్లేదుట."ఆఖరికి యీ గుంటైనా మూడ్రోజులై మెతుకు ముడితే యీ గంగమ్మ తల్లి మీదొట్టు. తల్లీ, పిల్లలూ నాసినమై పోతామన్నమాట" అంటూ ముగించి గట్టిగా ఏడుపుకి తగులుకుంది.

"దేశంలో యింత దరిద్రమా?" అని బాధపడ్డా డానందరావు. తను నమ్మిన దేవుడు తనని మోసంచేసినట్టూ, తను పెంచిన పావురం పెనుపక్షై గోళ్లతో తనపీక పట్టుకున్నట్లు ఫీలయ్యేడు.

"సర్లే. యింటికెళ్లి మందులూ, పాలూ పట్టుకొస్తా నుండు" అని ఆమెతో అని పెద్దపిల్లని తీసుకొని బయల్దేరేడు.

యీ కేసు ఫెయిలవడానికి వీల్లేదు. యిది తన మొదటి కేసు. తను ఎన్నాళ్లనుండో కలలు కంటున్న ఫస్ట్ కేసు. ప్రతి డాక్టరుకి మొదటికేసు తొలివలపు లాటిది. డాక్టరు సున్నిత హృదయుడైతే, అతని మనః ప్రవృత్తినే మార్చెయ్యొచ్చు ఆ కేసు. యీ పిల్ల మందులేక ఛస్తే తనకీ, తన వృత్తికీ మాత్రమే అవమానం. కాని తిండిలేక చస్తే దేశానికి అప్రతిష్ఠ, మానవత్వానికే కళంకం. మనిషి రాక్షసుడన్న సత్యానికి ఋజువు. తను చెయ్యని పాపమేదో తనని వెంబడిస్తున్నట్టు, తను చెయ్యని తప్పు తనని వెక్కిరిస్తున్నట్టు ఫీలయ్యే డానందరావు.

ఈ పిల్లలాంటి వాళ్లెంతమందో...? పూర్తిగా విడివడని ఆలోచన మనసుని కోసినట్లైంది.

తోటబైటకొచ్చేసరికి అప్పుడే సూర్యాస్తమయం అవుతోంది.

తలదించి, తోకపైకెత్తి, బుసకొడుతూ పరిగెత్తే యముని ఎనుబోతు తన యినపడెక్కలతో లేపిన, యుద్ధ రంగంలో రక్తంలో తడిసి ఎండి ఎర్రబారిన ధూళి పడమటాకాశంలో రేగినట్టుంది.

ఆ ఎర్ర బేక్‌గ్రౌండులో చావు చాపిన ఎముకల చెయ్యిలా వుంది వో మోడు బారిన చెట్టు.

రసినిండిన కురుపుల్లా వున్నాయి పల్లెలో మురికి గుంటలు.

పసిపాప సమాధిమీద లేచిన లేతగడ్డిలా జోడుకింద గడ్డి అతిమెత్తగా తగుల్తోంది.

*   *   *

జోరుగా ఇల్లు చేరేడానందరావు. హాల్లో బ్లూలైటు వేసుకుని రాజా, యశోదా కుర్చీల్లో కూర్చున్నారు. దూరం నుండి చూస్తే ఆ హాలు నీలినీళ్లతో నిండిన ఎక్వేరియం లాగా, అందులోవున్న యశోదా, రాజా అడుగునున్న ఎర్రచేపల్లాగా వున్నారు.

హాల్లో కొచ్చేడానందరావు. నువ్విదివరకెప్పుడో విసిరి పారేసిన ఎంగిలి మెతుకులు తిన్న విశ్వాసానికి నీ వెనకాలే నీ మహల్లో కొచ్చేసిన వూరకుక్కలా, ఆనందరావు వెనకాలే ఆ పిల్లకూడా హాల్లో కొచ్చేసింది.

హాల్లో కొస్తూనే "అర్జంటుగా హార్లిక్స్ పెట్టించండి, ఆకలికి చచ్చి పోయేట్టుందా పిల్ల" అన్నాడానందరావు.

"ఆకలికా?" అని ఆశ్చర్యపోయి, యశోద హార్లిక్స్‌పెట్టి ఫ్లాస్కులో పోసి, మూణ్ణిముషాల్లో వచ్చేసింది. కాని ఆ మూణ్ణిమషాల్లోనూ రాజు పారేసిన మందుల బీరువా తాళాలు దొరకలేదు. మరో రెణ్నిమషాల్లో కూడా దొరకలేదు. ఆ పిల్ల బతికుండగా దొరకవేమోనని భయపడి, ఆనందరావు ఫ్లాస్కు ఆ పిల్ల చేతికిచ్చి, "నువ్వర్జంటుగా పరుగెత్తికెళ్లి మీ చెల్లికియ్యి. ఆలస్యం చేస్తే చచ్చిపోతుంది. నువ్వు పరిగెత్తు" అని ఆ పిల్లని పంపించేసి, మళ్లీ తాళాలు వేటలో పడిపోయేడు. తాళాలు దొరికేసరికి సరిగ్గా పదిహేన్నిముషాలు పట్టింది. తనక్కావలసిన మందులు తీసుకుని, సిరెంజి బోయిలు చేసేసరికి మరో ఐదు నిముషాలు గడిచిపోయేయి. పక్కకళ్లం పాకలో వున్న పాలికాపుని పిల్చి సాయమిస్తానని యశోదంటున్నా లక్ష్యపెట్టకుండా పరుగెత్తాడానందరావు, ఆలస్యమై పోతుందేమోనని.

తోవలో గజాలు గొలుసుల్లాగా, విఘడియలు ఘడియల్లాగా కనిపించే యతనికి.

*   *   *

అతను తోట చేరగానే, ఆ సమయంలో మనిషలికిడి అలవాట్లేని పక్షులు కరకర అరిచేయి. గుడిసెకు దూరంగా వుండగానే, తను వెళ్లడం అనవసరమనిపించిందతనికి. పిల్లని బైటపడేశారు. ఆ పిల్లతలదగ్గర హరికెన్ లాంతరెవరో పెట్టేరు. ఆ పిల్లచుట్టూ పదిమంది దుప్పట్లు కప్పుకొని కూర్చున్నారు. వాళ్ల తలలు మాత్రం బైటకుండడం వల్ల, వాళ్లు దిక్కుమాలిన శవం చుట్టూచేరిన రాంబందుల్లా వున్నారు. కొనాశతో నడచివెళ్లి వాళ్ల పక్క నిలబడ్డాడానందరావు.

"పిల్ల పోనాది" అన్నారెవరో. పిల్ల మొహంమీదున్న దుప్పటి ఎవరో ముసిల్ది తొలగించింది. పిల్లమొహం చుట్టూ దట్టంగా లాంతరు వెల్తురు పడ్డంవల్ల ఆహుతై పోయిన సెయింటు బొమ్మలావుందామె. కళ్లుమాత్రం దేనికోసమో ఎదురు చూస్తున్నట్టున్నాయి. తర్వాత కళ్లు మూసేసి దుప్పటి కప్పింది ముసల్ది.

సర్వం పోగొట్టుకున్న దాన్లా, ముణుకులమీద తలపెట్టుకుని కూర్చునుందాపిల్లతల్లి. ఆనందరావు వెళ్లిపోబోతూ వుంటే ఆమె తలెత్తి చూసిందతనివైపు. ఆమె మొహమంతా కళ్లే ఆక్రమించుకున్నట్టు వున్నాయి. ఒక కంట్లో నీటి బొట్టూరి, రెప్పమీద నిలిచి, లాంతరు ఎర్రకాంతిలో కెంపులా మెరిసి, పైట తొలగిన ఆమె ఎండుగుండె మీద పడి బద్దలైంది.

*   *   *

తోట వదిలొచ్చేసినప్పుడు తన్లోని ముఖ్యమైన భాగాన్ని దేన్నో వెనక మరచిపోయినట్టు అనిపించిందానందరావుకి. కాళ్లు మొయ్యలేనంత బరువెక్కి పోయిందతని మనసు.

తోట బైట కొచ్చేసాడతను.

విరిగిపోయిన పాలల్లావున్నాయి గుడ్డి చంద్రుని చుట్టూ తెల్ల మేఘాలు.

ఎత్తైన చెట్లతో ఆ తోట పొగమంచులో పాడుపడ్డ కోటలా వుంది.

పల్లెలో గుడిసెలు కాలి ఆరిపోతున్నట్టు, ప్రతియింటి మీద వంటపొగ, మంచుబరువుకి నిలిచి పోయింది.

పల్లెలో మనుషులు పొగమంచులో ఆవిరై పోతున్న దయ్యాల్లా వున్నారు.

చివికిపోయినాలోచనల్తో యిల్లు చేరాడానందరావు. కాంపౌండు గోడ పట్టుమని పదిగజాలైనా లేదు. అప్పుడతనికి వినిపించిన భయంకర శబ్దానికి, కాళ్లు సీలలువేసి భూమికి బిగించేసినట్టు నిలబడి పోయాడు. ఐదుతలల్తో ఆదిశేషువే బుసకొట్టినట్లైంది. శబ్దం వచ్చినవేపు టార్చి వేశాడు. కళ్లపడ్డ దృశ్యం గుండెను కంపించి వేసింది.

ఇందాక ఫ్లాస్కుపట్టుకెళ్లిన పిల్ల గోడకు గజందూరంలో గోడవేపు మొహంపెట్టి పడుకొనుంది. బతికుండగానే కప్పే

స్తున్నట్టు, ఎత్తుగా పెరిగిన గడ్డి, ఆ పిల్లఒళ్లు సగం కప్పేసింది. ఆ పిల్ల వీపువెనక కసిగా పడగవిప్పి ఒక నల్లతాచు నిలబడి ఉంది. గడ్డిలో దానివళ్లు కూడా కప్పబడి పోవడంవల్ల, భూమే పామై ఆ పిల్లని కరవబోతుందా అన్నట్టుంది. ఆ పాము పొలుసులమధ్య పగుళ్లలో విషం వూరుతున్నట్టు మెరుస్తున్నది దాని శరీరం. మనిషి మనసులోని అంధకారంలా అతినల్లగా వుందది. ఘనీభవించిన గరళపు చుక్కల్లా మెరుస్తున్నాయి దానికళ్లు. మనిషిలోని స్వార్థంలా ఎత్తుగా లేచింది దాని పడగ.

ఈలోగా అమాయకంగా పామువైపు ఒత్తిగిలిందాపిల్ల. మరో పాముని చూసినట్లైంది ఆనందరావుకి, ఆ పిల్ల వెనకాల రాతిపలకమీద పడుకోబెట్టిన ఖాళీఫ్లాస్కుని చూసినప్పుడు. ఫ్లాస్కు మూత తీసేసివుంది.

ఆకాశంలో కారుదున్నలు పరిగెడుతున్నట్టూ, తన కాలికింద సగంపడిన వానపాము వెక్కివెక్కి ఏడుస్తున్నట్టూ అనిపించిందానందరావుకి.

* * *

అమెరికా వెళ్లి పైచదువుల్చదివి, తిరిగొచ్చి, మందుల కంపెనీపెట్టి, తనకఖ్ఖర్లేని లక్షలార్జించడమా?

లేక

మురికిపేటలో ప్రాక్టీసు పెట్టి, లక్షలుగావున్న ఆ పిల్లలాంటి పేదలకు సేవచెయ్యడమా?

అనే
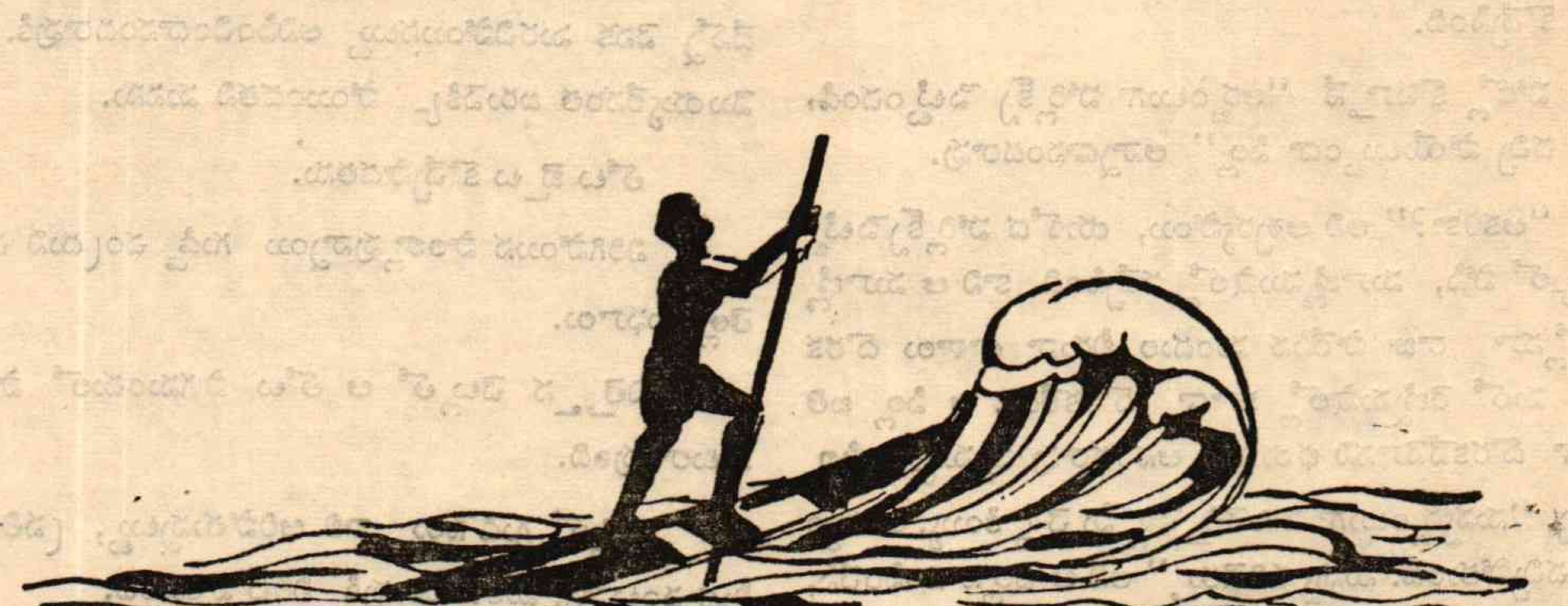
ఆనందరావు సమస్య ఆర్నెల్లలో అతనమెరికా వెళ్లిపోవడం మూలంగా పరిష్కారమై పోయింది.